

1. foglalkozás

Tantervi vonatkozás
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás: a tanuló felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élő és élettelen anyagokat.

Kulcsszavak
életközösség, élőhely, fa, erdő, társulás, természetközeli állapot

Természettudományos megismerési módszerek
megfigyelés, leírás

Fejlesztett készségek, attitűdök
Anyanyelvi kommunikáció.
Szociális kompetencia
Kreativitás

Mit készítsék elő?
olló, ragasztó, íróeszközök, színes ceruzák, füzet, hangfal, laptop, háztartási csomagolópapír, mellékletek nyomtatva

Mit akarunk elérni?
Tanulócsoport megismerése, erdei élmény felidézése rajzban.

Mit fogunk csinálni?
Egyéni rajzkészítés és közös beszélgetés.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?
füzet, íróeszköz, színes ceruza, olló

Újra együtt

(TERMÉSZETTUDOMÁNY, ÉNEK-ZENE, VIZUÁLIS KULTÚRA)

„...ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé ”

Fil 3,14

Miről szól ez a tanegység?

A tanév első foglalkozásán a már ismert vagy új tanulócsoport (újra) megismerése mellett fontos feladat a követelmények, a szükséges felszerelés, a tanulási szerződés tisztázása.

Az idei évet az erdő mint életközösség megismerésével kezdjük.

Áttekintő vázlat

1.1. Erdei élmények	25 perc
1.2. Tanulási szerződés	15 perc
1.3. Erdő, erdő, de magos a teteje	15 perc
1.4. Természetességmérő	35 perc
Összesen	90 perc

Előkészületek

A tanulási szerződéseket célszerű előre kinyomtatni, kivágni.

Hasonló módon célszerű a természetességmérő-feladatlapokat is a csoport létszámának megfelelő példányszámban kinyomtatni.

Szintén fontos előkészület a természetességmérés-feladat helyszínének előzetes kijelölése és bejárása egy iskolához közeli helyszínen.

FELADATOK LEÍRÁSA

1.1. Erdei élmények

25
perc

A tanulócsoporttal való ismerkedést/újratalálkozást egy-egy nyári élmény felidézésével kezdjük.

Kérjük meg a tanulókat, hogy idézzék fel az egyik olyan nyári élményüket, ahol valamilyen erdei (ez lehet erdei tisztás, különféle erdőtípusok, erdei patak, tó, stb.), természeti környezetben voltak!

A tanulók készítsenek rajzot a felidézett emlékükről, ha lehet, minél pontosabban! Figyeljenek a színekre, méretekre, stb.!

Beszélgessünk az elkészült rajzokról!

- Ajánlott szempontok a közös beszélgetéshez:
- Milyen érzés volt ott lenni a lerajzolt helyszínen?
- Most milyen érzés ezt újra felidézni?
- Milyen színek domináltak a nyári erdőben?
- Hallottál hangokat a nyári erdőben?

- Miknek a hangját hallottad?
- Milyen élőlényekre emlékszel a nyári erdőből? (Ha lehet, minél pontosabban nevezük meg őket!)
- Milyen illatok voltak a nyári erdőben? (pl. eső után tett kirándulás)

Variáció

Amennyiben van olyan tanuló, akinek nincsen erdei nyári élménye, tőle kérjük azt, hogy bármilyen, a várostól-falutól távoli, természetben lévő helyszínre gondoljon vissza, és arról készítsen rajzot.

Variáció új tanulócsoport esetén

A rajzos feladat előtt célszerű lehet egy már bevált, a pedagógus számára is ismert névtanuló játék a csoport megismerésére.

Mit akarunk elérni?

A közös munka eredményességéhez szükséges keretek megbeszélése.

Mit fogunk csinálni?

Tanulási szerződés közös megbeszélése, füzetbe beragasztása és aláírása.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?

Füzet, íróeszköz, ragasztó, tanulási szerződés nyomtatva

Mellékletek

1.2. Tanulási szerződés

Mit akarunk elérni?

Az erdő mint életközösség megismerése. Ismeretek, benyomások összegzése az erdőről.

Mit fogunk csinálni?

Egyéni munka: az erdő szintjeinek bejelölése. Páros munka: fák meghatározása.

1.2. Tanulási szerződés

15
perc

A tanulási szerződés tartalmazza a legfontosabb alapelveket a közös tanítási-tanulási folyamatban, összefoglalja a közös tanulás céljait, meghatározza a tanórai és tanórán kívüli tevékenységek körét, valamint a követelményeket (a tanórákhoz szükséges felszerelés, értékelési rendszer, stb.)

A tanulási szerződéseket **(1.2. mellékletben adaptálható minta)** minden diák megkapja kinyomtatva, amit a füzetük első oldalára ragaszthatnak be. Egyetértésük és elfogadásuk jegyében a tanulói szerződést a diák és a pedagógus egyaránt aláírja. (Ezzel a tevékenységgel is egyenrangúsítva a tanulót mint a tanulásban részt vevő személyt). Ezt érdemes az órán helyben, két-három perc alatt megtenni.

Variáció

A tanulási szerződés pontjait a diákokkal közösen is megalkothatjuk, ez esetben viszont több időt érdemes hagyni erre a feladatra.

1.3. Erdő, erdő, de magos a teteje

15
perc

Az erdővel való ismerkedést közös ráhangolódással, ezúttal zenehallgatással kezdjük. Hallgassuk meg együtt az ismert erdő témájú népdalokat! **(1.3. melléklet)**

Közös beszélgetés

Javaslatok a közös beszélgetéshez:

- Milyen érzéseket váltott ki belőled a meghallgatott zenemű?
- Gyűjtsük össze, milyen jelzők hangzottak el az erdővel kapcsolatban!
- Milyen érzéseket társít a népdal az erdőhöz?

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?
íróeszközök, hangfal, laptop, háztartási csomagolópapír

Mellékletek
1.3. Erdő - népdalok

Mit akarunk elérni?
Természetességmérő használata, természetközeli állapot felmérése.

Mit fogunk csinálni?
Egy közeli terület természetközeli állapotának felmérése kisebb csoportokban.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?
természetességmérő tesztlap, íróeszköz

Mellékletek
1.4. MÉTA Természetességmérő az erdős, ligetes területekhez

Készítsünk szófelhőt!

Az osztály a táblára kitett, vagy két összetolt asztalra kihelyezett csomagolópapírra közös szófelhőt készít, amire mindent felírnak, amit az erdőről tudnak. (Ezt a szófelhőt a következő foglalkozáson a 2.1-es résznél is használni fogjuk!)

Variáció

A szófelhőt akár digitális formában is el lehet készíteni, olyan alkalmazásban, ahol mindig elérhető az éppen aktuális munkafolyamat. A felhasznált és ajánlott források között elérhető olyan link, ahol szófelhő-generátorok vannak összegyűjtve.

35
perc

1.4. Természetességmérő

A gyerekeket megismertetjük a természetességmérő fogalmával, szerepével és a mérés módszerével is.

Közösen átnézzük a természetességmérő tesztlap szempontjait (Erdős, ligetes tesztlap) és értelmezzük őket.

Természetességmérő

A természetességmérő segítségével arról alkothatunk képet, hogy a vizsgált táj (általában lehatárolt terület) növényzete mennyire természetközeli vagy éppen leromlott. A természetességmérés lépései:

- Határoljunk le egy egységes növényzetű részletet! (Javasolt méret erdőben, cserjésben 15-20, gyeppen, vizes élőhelyen 10-15 lépés átmérőjű kör.)
- Olvassuk el az adatlap állításait!
- Jelöljük be az állítások mellett a megfelelő pontszámot az alábbiak szerint: teljes mértékben igaz állítás – teljes pontszám, félig igaz (vagy bizonytalanul eldönthető) állítás – fele pontszám, hamis állítás – 0 pont!
- A kapott pontszámok összege alapján az útmutató segítségével történik az értékelés.

A természetességmérés gyakorlati kipróbálásához az iskola közeli környezetében lévő természetes, fás/ligetes területre látgassunk el a csoporttal. Ez lehet egy nagyobb iskolaudvar, egy közeli városi park, vagy a település melletti erdőszeg.

A gyerekeket 4-5 nagyobb csoportba osztjuk, és kijelöljük a számukra vizsgálandó területet (csoportonként más terület).

A csoportok feladata, hogy közösen megmérjék, hogy az adott terület mennyire van természetközeli állapotban.

A feladatra javasolt időkeret: 12 perc

Mikor minden csoport végzett a feladattal, még kint a természetben 1-1 percben beszámolnak a természetességmérés eredményéről.

Ezután visszatérünk az osztályterembe.

A foglalkozást közös értékeléssel zárjuk!

Otthoni feladat

Hazánk jellemző erdőalkotó fái a tölgy és a bükk.

Válaszd ki valamelyik fajtát, és készítsd el a füzetedbe a névjegyet!

Szemponatok a névjegy elkészítéséhez:

magassága, jellemző élőhelye, kérge, törzse színe, levele, lombkorona alakja, termése, stb.

Hol találsz segítséget? Látogasd meg az iskolai könyvtárat, és kérj segítséget a könyvtárosanártól! Használhatod hozzá a tankönyvet és az internetet is!

Felhasznált és ajánlott források

- Játszunk? Természetesen! A világ befogadásának elérhetősége: https://www.gyeregyalog.hu/dox/jatszunk_javitva.pdf
- Természetességmérő: <https://www.novenyeterkep.hu/termeszetessegmero#erdo>
- Természetességmérő: <https://termeszetessegmero.hu/>
- Szófelhőkészítés digitálisan: <https://thepitch.hu/online-marketing-szotar/szofelho/>